Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 30 Montgomery St.
Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXVII. Ч. 194. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 9-го ВЕРЕСНЯ 1980 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, SEPTEMBER 9, 1980 No. 194. VOL. LXXXVII.

У ЛІГАЙТОНІ ВІДБУВСЯ 35-ИЙ З'ЇЗД ОДВУ

д-р Б.ШЕБУНЧАК ОБРАНИЙ НА ГОЛОВУ

Лігайтон, Па. (П.Б.). — Тут, на оселі ОДВУ ім. О. Ольжича, у днях від суботи до понеділка, 30-го серпня до 1-го вересня, відбувся 35-ий З-їзд ОДВУ та ряд нарад братніх організацій: Українського Золотого Хреста (УЗХ), Українського Визвольного Фонду (УВФ), студійного товариства „Зарево", МУН-у (Молодь Української Національности) та Союзу Ветеранів Українського Резистансу(СВУР). У передполудневому часі в суботу голова ЦУ ОДВУ проф. д-р Б.Гнатюк відкрив 35-ий З'їзд ОДВУ, привітав присутніх делегатів і гостей та попросив усіх вшанувати однохвилинною мовчанкою тих членів ОДВУ і націоналістичного руху, зачитуючи їх поіменно, що відійшли у вічність протягом останніх двох років.

Д-р Б. Шебунчак

Президія З'їзду обрана була з осіб: голова — проф. д-р П. Стерчо, заступники — інж. Я Варивода і мгр М. Середович, секретарі — П. Байбак і Я. Стасик.

Відкриваючи ділову частину, д-р П.Стерчо привітав присутніх на залі: президента СКВУ Миколу Плав'юка, провідників українського націоналістичного руху — д-ра З. Городиського й інж. С.Куропася, голову УЗХ д-р М.Квітковську та колишню голову Міської ради Детройту д-р Марусю Бек, а кілька хвилин пізніше покликав до почесної президії з'їзду президента СКВУ М.Плав'юка та сеньйорів і почесних голів ОДВУ — інж. С.Куропася та В.Різника. По схваленні порядку нарад були обрані комісії: мандатно-верифікаційна, номінаційна, організаційна, фінансово-господарська, резолюційна та прохань і скарг. Був зачитаний і прийнятий протоколом з минулого 34-го З'їзду від 1978 року. Звітували за свою діяльність протягом дворічної каденції голова ЦУОДВУ, всі члени ЦУ, тобто поодинокі референти, видавнича спілка „Самостійна Україна" з Чікаго, управа оселі ім. О. Ольжича у Лігайтоні, Організаційний трибунал і Контрольна комісія. Після запитів і дискусій над звітами, відповідів звітодавців звіту всіх комісій — на одностайний внесок голови Контрольної комісії ЦУ ОДВУ інж. М.Нича, уступаючій Центральній управі ОДВУ на чолі з проф. д-ром Б.Гнатюком за успішну діяльність протягом останньої каденції висловлено подяку з признанням.

У вечірньому засіданні у суботу, 30-го серпня, делегати склалали привітання й побажання, а рівнож передавали свої грошові пожертви.

У неділю, 31-го серпня, у ранніх годинах продовжувалася сесія довкола питань організаційних і статутових. Багаточленна номінаційна комісія, в якій були заступлені делегати з усіх Відділів і делегати з усього терену ЗСА, представила З'їздові свої рекомендації нового складу Центральної управи. Почесним головою ОДВУ обрано проф. д-ра Б. Гнатюка, який майже безперервно останні 12 років був головою ЦУ ОДВУ.

До Центральної управи обрано: голова — д-р Б.Шебунчак, 1-ий заступник голови — проф. д-р П.Стерчо, 2-ий заступник голови — інж. В.Процик, генеральний секретар — інж. П.Байбак, фінансовий референт — інж М.Белендюк, культурно-освітний реферtнт — д-р Наталія Пазуняк, скарбник — М.Андрейко, організаційний референт — інж. Р.Шраменко, суспільно-господарський референт — проф. Ю.Солтис, господарський референт — інж. В. Зуляк, пресовий референт — мгр В. Яців, референт молоді — Б. Петріна, референти особливих доручень — Я. Стасик і інж. Д. Фурманець, референт каплиці — С. Селешко.

До Контрольної комісії обрано: голова — дир. Р. Крупка, члени — інж. М. Нич, проф. П. Войтович, інж. С. Білий, інж О. Суховерський. До Організаційного трибуналу обрано: голова — мгр М. Середович, члени — А. Копистянський, П. Ґенгало, Л. Веремієнко і Е. Гутович.

Богослуження

У неділю, 31-го серпня, на оселю прибув Архиєпископ Мирослав Любачівський, якого біля головної палати зустріли вірні квітами, прапорами і хоругвами. Митрополит Мирослав відправив Архиєрейську Службу Божу в каплиці св. Андрея. Співав місцевий церковний хор під проводом Василя Пізара.

Бенкет

Перед 7-ою годиною вечора в неділю, 31-го серпня, розпочався бенкет на яко-

(Закінчення на стор. 4)

Оперовий Ансамбль відновлює свою діяльність

Ню Йорк, Н.Й. (Л. Р.) — Український Оперовий Ансамбль під керівництвом маестра Я.Ліщинського, Л. Рейнаровича і М.Яблонського відновлює свою діяльність комічною оперою в чотирьох діях „Запорожець за Дунаєм" С. Гулака-Артемовського і С. Людкевича в Ню Йорку в неділю, 2-го листопада, в залі школи Стейвезант.

Буде додана третя дія — „Карась у Султана", музика С.Людкевича, виконувана вперше в Ню Йорку в пошану оперової творчости рік тому померлого українського композитора.

Цим разом в опері „Запорожець за Дунаєм" будуть виступати молоді сили крім ветерана оперових сцен Лева Рейнаровича. Участь беруть: Л.Рейнарович — Карась, оперова співачка Наталка Худа-Гусяк дебютує в ролі Одарки, концертова співачка Л.Магун Гурин — в ролі Оксани, оперовий співак Л.Бедерів — в ролі Андрія, провідний соліст хору „Прометей" І.Кушнір — у ролі султана, концертовий соліст Ст.Шкафаровський у ролі Імама і драматичний актор М.Яблонський у ролі Селім Аги. Оркестра під керівництвом маестра Я. Ліщинського, з'єднані хори Бруклін-Озон Парк, танці — народний і танок одалісок в постановці Роми Прийми Богачевської. Композитор Станислав Людкевич з успіхом докомпонував цілу нову дію „у Султана" до опери „Запорожець за Дунаєм".

Американський автомобільний промисел переходить до протинаступу

Детройт, Міч. — Автомобільний промисел в ЗСА, головна ділянка американської індустрії, зазнає при замкненні рахунковости на цей рік величезних втрат. Втрати ці виноситимуть понад три більйони долярів. Усі „три великі" — Дженерал Моторс, Форд і Крайслер — матимуть втрати, Форд і Крайслер понад більйон долярів кожна, Дженерал Моторс понад 500 мільйонів, Америкен Моторс матиме втрату відповідно до свого невеликого розміру. Щоб переломити довгий процес спаду, автомобільова промисловість поробила різні заходи, а дві компанії Крайслер і Форд уже тепер випускають малі моделі, які відповідають потребам ринку; Дженерал Моторс випускає свої малі моделі за декілька місяців.

З початком вересня цього року Крайслер випустив з конвеєра модел Горайзон Плимета, Омніс Даджа і К-авто Крайслера; Форд випустив Ескорт модель Форда і Линс Меркури. Всі ці моделі під кінець вересня будуть у виставових залях, а зараз після цього доставлятимуть їх до автомобільних торгівців. Цими моделями американська автомобільна промисловість робить перші великі кроки, щоб відбити велику частину ринку, який зуміли захопити чужі авта, що здобули перевагу над американськими своїми цінами й видайністю миль на гальоні бензини. За цими моделями в наступних роках наспіють інші, а коли до них долучиться Дженерал Моторс, тоді почнеться вирішна боротьба.

Покищо американські малі авта ще не дорівняють повністю чужим, а зокрема японським під оглядом ціни і бензинопродуктивности, одначе цими моделями-вони започаткували рух, який вирішить майбутнє автомобільової промисловости. Покищо невідомо, які нові моделі, з якою бензинопродуктивністю і за яку ціну випустять японські фірми цієї осени. І від цього дуже багато залежить. Одначе коли випуск 1981 ще не принесе перелому в користь американської автомобільної індустрії, а це знавці передбачують, то дальші роки продовжатиметься важка і неперебірчива боротьба. Американський автопромисел рішив за всяку ціну, не зважаючи на висоту коштів, відвоювати своє передове становище в світі.

Іран погрожує Великій Британії

Тегран, Іран. — Одним з перших дипломатичних потягнень нового прем'єра Ірану Мохаммеда Алі Раджая був гострий виступ проти Великої Британії і погроза лондонському урядові „відповідною реакцією", якщо він не звільнить з тюрми іранських так званих студентів, яких арештовано за вчинювані ними на вулицях бешкети й бійки з англійською поліцією. Крім цього арештовані, підбехтувані іранськими офіційними чинниками й особисто аятоллею Хомейні, який накликує їх до „мучеництва", не хотять подати англійським поліційним і судовим чинникам своєї ідентифікації.

Прем'єр Ірану Мохаммед Раджай закинув англійським чинникам „жорстокості", „несправедливість" і тим подібне та закинув їм, що вони не хотять погодитися з фактом іранської революції та витягнути для себе висновки з того факту. Ультимативний тон письма Раджая вражає тим більше, що є він відповіддю на ґратуляції британського уряду Раджаєві з нагоди призначення його прем'єром Ірану.

Лондонський уряд вже від довшого часу передбачує можливість значного погіршення відносин з Іраном і тому декілька разів остерігав британських громадян та закликав, щоб вони покидали Іран з огляду на можливі комплікації. Наслідком тих осторог в Ірані тепер перебуває заледве 100 британських громадян.

Українці взяли участь в Конґресі хеміків

Ляс Веґас, (О.-лик). — Від неділі, 24-го, до п'ятниці, 29-го серпня, тут відбувся Конґрес хеміків, що його влаштувала найбільша Американська Хемічна Асоціяція при співдії таких же чотирьох організацій з Канада і Мексіко. Цей Конґрес мав відбутися в Сан Франсіско, Каліф., але з огляду на страйк готелевих працівників його в останньому моменті перенесено до Ляс Веґасу.

Участь у Конґресі взяло понад 10 тисяч науковців з 35-ти різних країн світу, які виголосили біля три тисячі технічних доповідей із різних хемічних ділянок. Учасники мали також нагоду оглянути численні виставки та експонати найновіших зразків лябораторійних апаратів та інструментів.

У цьому Конґресі взяли участь й українські хеміки: Олександер Білик, Роман та Оля Гаєцькі, Степан Ільницький, Ігор і Наталія Лисі. Можливо, що були ще деякі інші, але їх тяжко було зідентифікувати серед зареєстрованих багатотисячних учасників. Сесії відбувались у п'ятьох найбільших готелях-касинах цієї світової столиці газардових ігор.

На одній із сесій Конґресу виголосив доповідь д-р О.Білик із Філядельфії на тему: „Реверсивність термічної деґрадації бетасіанідини під впливом ізоаскорбної кислоти". Його досліди були свого роду революцією, виявивши невідому досі каталітичну активність згаданої кислоти, що сприяє процесові зворотної синтези розщеплення термічно рослинних барвників, збільшуючи тим самим їхню стабільність у харчових продуктах. Ця доповідь викликала помітне зацікавлення серед численних слухачів, які ставили багато запитів прелеґентові після доповіді. Значну частину серед дискутантів становили науковці федерального Управління харчами й ліками.

Українські учасники на цьому хемічному Конґресі були помітно активні. Коли наприклад, на відкритті Конґресу один із чільних промовців, голова Інституту Мехіканських Хемічних Інженерів д-р Фернандо Манзанілля Севілля вжи-

(Закінчення на ст. 3-ій)

У ПОЛЬЩІ НАСТУПИЛИ ЗМІНИ В ПАРТІЙНОМУ КЕРІВНИЦТВІ; КАРДИНАЛ ВИШИНЬСКІ ПРИЙНЯВ ДЕЛЕҐАЦІЮ РОБІТНИЧОГО КОМІТЕТУ

Варшава, Польща. — Ще в п'ятницю в пополудневих годинах, коли число „Свободи" вже було на пресі, в Польщі наступили драстичні зміни в партійному керівництві і на місце дотеперішнього першого секретаря Комуністичної партії Едварда Ґєрека, який керував Компартією точно десять років після повалення Владислава Ґомулки в 1970 році, прийшов Станіслав Каня, член Політбюра і довголітній член Центрального Комітету, який відповідав за Службу Безпеки і, практично керував внутрішніми справами в країні.

Новий шеф Компартії Польщі Станіслав Каня

Про зміни в партійному керівництві повідомило офіційне польське пресове агенство ПАП кажучи, що зміни наступили на засіданні Центрального Комітету і що Ґєрек був замінений з причини тяжкого стану здоров'я чи навіть серцевої атаки. Як відомо, подібне вияснення польські партійні кола давали під час усунення Ґомулки, хоч він ще й досі, у віці 75 років, живе на передмісті Варшави. Владислава Ґомулку усунено за те, що він наказав вжити силу проти страйкуючих робітників в Ґданську, а Ґєрека, як загально здогадуються в дипломатичних колах, мабуть, за далекойдучі концесії для робітників, у першу черґу за право на страйк і встановлення виборних робітничих юній, які мали б замінити дотеперішні державні юнії, повністю контрольовані урядом і партією.

Покищо не відомо, яке становище до цих обіцянок займе новий шеф Компартії, але, дипломатичні кола, втаємничені у ці справи кажуть, що він покищо толеруватиме домовленість уряду з робітниками, щоб не загострювати все ще напруження ситуації в Польщі.

В міжчасі примас Польщі кардинал Стефан Вишиньскі прийняв на приватній авдієнції голову комітету страйкуючих робітників Леха Валєса і це вказує, як твердять політичні спостерігачі, що Римо-Католицька Церква в Польщі бажає ще більше наблизитись до робітництва, яке в минулому і тепер все одностайно виступає в захист Церкви і її керівництва. Валєса взяв участь в Богослуженні, яке кардинал Вишиньскі відправив у приватній каплиці, а потім, його із групою найближчих співробітників з комітету в Ґданську прийняв Кардинал, відбувши з ним довшу розмову. Після розмови Валєса відмовився від усяких коментарів, але особи, які брали участь в авдієнції кажуть, що Кардинал кріпко обняв Валєсу і побажав йому всього найкращого у змаганні робітників за покращання долі робітництва.

В СССР передбачають невдачні жнива

Москва. — Минулорічні жнива в Совєтському Союзі були рекордово слабі. Вони дали тільки 179 мільйонів тонн збіжжя замість сподіваних понад 200 мільйонів. Цього року міністерство плянування СССР передбачувало 235 мільйонів тонн, потім обнизило до 210-215 мільйонів тонн, одначе останньо прийшлося обнизити цю суму на принаймні 10 мільйонів тонн.

Таким чином Совєтський Союз буде знов у харчовій скруті, тим більше що американське ембарго на вивіз збіжжя до СССР триває далі.

Усі засоби масової пропаганди в Совєтському Союзі підганяють колгоспників до поспіху у жнивах. „Хай не пропаде ні одно зерно в цьогорічних жнивах" гудять всі рупори радіосистеми, якої голосники порозвішувані по публічних місцях. Як звичайно в такій ситуації, уряд і партія спихають всю вину на погоду. Коли жнива вдаються, тоді це заслуга комуністичної партії і її „мудрої" політики, коли не вдаються, то винна погода, або якась інша стихійна сила.

Не зважаючи на центральне плянування, харчова господарка в СССР така, що там немає відповідних резерв на такі випадки. Слабі жнива зразу відбиваються не лише на людському харчуванні, але й на кормі для худоби. Заповіджене збільшене постачання м'яса, яке партія й уряд обіцюють з року на рік, знов мусить бути пересунене на дальший реченець, так само не матиме місця збільшення урізнороднення й збагачення дієти людности СССР. Брак кормів для худоби відіб'ється неґативно не лише на постачання м'яса цього року, що є в наслідку нестач попередніх років, але потягне за собою зменшене постачання м'яса в дальших роках.

Ще не відомо, звідки СССР покриє цьогорічний недобір. Минулого року після проголошення американського ембарґо на вивіз збіжжя до СССР у наслідок совєтського збройного нападу на Афганістан, Москва рятувалася закупом збіжжя в Арґентині й інших менших продуцентах збіжжя. Це зменшило звичайні резерви й цьогорічна ситуація з цього приводу неясна.

Конґрес у Китаї переводить зміни

Пекін, КНР.— Всекитайський народний конґрес, парлямент КНР, який зібрався в суботу 30-го серпня в Великій народній залі в Пекіні і який згідно з пляном має тривати 10 днів, розпочав свою діяльність введенням змін у соціяльному й економічному законодавстві. Персональні зміни в китайському державному керівництві, про які вже неодноразово попереджувано, призначено на дальші дні. Соціоекономічні зміни, які схвалено в перших днях Конґресу, вказали виразно напрямок, у якому піде перебудова цілої системи.

В Конґресі бере участь 3,478 депутатів. Вся державна й партійна верхівка бере участь, щоб здати звіт зі своєї діяльности й обґрун-

(Закінчення на стор. 3)

КОРОТКІ ВІСТІ

В Америці

АМЕРИКАНСЬКА ФЕДЕРАЦІЯ ПРАЦІ ,Конґрес Індустріяльних Організацій (АФЛ-КІО), президентом якої, після смерти Джорджа Міні, став Лейн Киркленд, вирішила підтримати у виборах президента Джіммі Картера, кажучи що кандидат з Республіканської партії Роналд Реґен не надається на президента під теперішню пору. Як відомо, АФЛ-КІО це найбільша профспілка, яка має понад 14 мільйонів членства, хоч, як твердять спостерігачі, не всі члени, цієї профспілки, а також багато її керівників не цілком погоджуються з рішенням проводу і будуть намагатися, щоб профспілка не анґажувалась активно у веденні передвиборчої кампанії в користь тільки одного кандидата.

ПРЕЗИДЕНТ ДЖІММІ КАРТЕР, виступаючи з привітанням на річній конвенції жидівської організації Бнай Бріт, запевнив американських жидів, що Уряд З'єднаних Стейтів Америки завжди допомагатиме Ізраїлеві не зважаючи на різницю поглядів у полагодженні палестинської проблеми. „Не буде жадного перериву у добрих відносинах ЗСА з Ізраїлем під час моєї адміністрації", заявив Президент під гучні оплески присутніх делеґатів. Раніше на цій Конвенції виступали також республіканський кандидат Роналд Реґен і незалежний Джон Андерсон, які рівнож запевняли жидів про незмінність приязної американської політики у відношенні до Ізраїля.

ЗГІДНО З ОПИТОМ інституту Ґаллупа обидва кандидати на віцепрезидента, Волтер Мондейл і Джордж Буш, втішаються великою популярністю серед виборців. Переведені опити серед 1,538 виборців вказують, що якщо б вибори відбулися сьогодні то Мондейл отримавби 51, а Буш49 відсотків голосів. Аж 7 відсотків запитаних заявили, що вони недостатньо познайомлені з кандидатами щоб могти висловити в цій справі свою опінію.

ПЕТРІК ДЖЕЙ ЛЮСІ, незалежний кандидат на віцепрезидента, якого підібрав собі конґресмен Джон Андерсон, відбуває тепер поїздки в стейті Огайо. У своїх виступах Люсі заявляє, що програма Андерсона дуже подібна до програми сенатора Едварда Кеннеді. Він каже, що Андерсон і Кеннеді мають однакову думку щодо оборони, ракет типу МХ, а також іншої коштовної, зокрема атомової зброї і обидва відкидають коштовну збросневу програму Роналда Реґена. Андерсон і Кеннеді, — заявив в іншій місцевості Люсі, — вели б політику дипломатичних договорень, а не мілітарної конфронтації.

У світі

АЯТОЛЛА ГОЯТОЛЕСЛЯМ ГУССЕЙН НУРІ, уповноважений аятолли Хомейні для контролі й чистки іранських амбасад і дипломатичного корпусу та для переведення ісламізації того корпусу, заатакував публічно міністерство закордонних справ, яким дотепер керував Садег Готбзадег, що воно ані не перевело чистки, ані не здійснило ісламізації. На це міністерство відповіло йому, що дотепер усунено з апарату міністерства закордонних справ і з дипломатичного корпусу за кордоном понад 800 осіб. А на особисті напади аятолли Нурі міністерство відповіло, що в часі поїздки по закордонних столицях він перебував у найкращих готелях, заживав усієї розкоші пов'язаної з тим перебуванням, але нічогісінького не робив. На це аятолла Нурі відповів, що він „має списки і документи, кільки авт, палат і килимів має кожна амбасада", і їх опублікує.

В ОСЕРЕДКУ ІРАНСЬКОГО нафтового басейну в місті Абадан скарано смертю шість робітників, які були обвинувачені в спричиненні великої пожежі в серпні 1978 року в кінотеатрі „Рекс", в Абадані, під час якої загинуло 377 людей. Як відомо, після цієї пожежі ширилася в іранському суспільстві вістка про співучасть у ній агентів колишнього шаха. Це й була одна з причин, що викликали в масах настрої проти шаха і його режиму, хоча судовий процес ніякого повв'язання колишнього режиму, ані будьяких його діячів з тією пожежею не потвердив. Ініціятором, організатором та головним винуватцем пожежі був рафінерійний робітник якийсь Госсейн Такбеалізадег, що його також покарано смертю. Чи і з ким підпалювачі були пов'язані? — ніякі інформації з Ірану не подають.

В ОТТАВІ, КАНАДА, виступив представник опозиції до теперішнього режиму в Болівії Хейм Паз, який відбуває поїздку до країн обидвох Америк з метою придбати підтримку для опозиції, яку формально очолює Сілес Зуазо, недавній кандидат на президента Болівії, до вибору якого не допустили військові чинники, вчинивши державний переворот. Канада не визнала військової хунти, яка захопила владу в Болівії.

• УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА •

ДОПОВІДЬ ПРО СУЧАСНИЙ СТАН УКЦ

Ню Йорк, Н.Й. — Заходами Українського Патріярхального Товариства в ЗСА тут в суботу, 13-го вересня ц. р., о год. 6-ій вечора у приміщенні Українського Народного Дому (140 2-га евеню) проф. д-р Богдан І. Лончина, голова Крайової управи цього товариства, виголосить доповідь на тему: „Сучасний стан Української Католицької Церкви". Товариство надіється на чисельну участь громадянства.

МИСТЕЦЬКА ВИСТАВКА Я. ГНІЗДОВСЬКОГО

Торонто, Канада. — Черґова мистецька виставка Якова Гніздовського відбудеться тут в неділю, 21-го вересня ц.р., відкриття від год. 1-5 по полудні в Інституті св. Володимира при 620 Спайдана вулиця. Виставка триватиме до суботи, 4-го жовтня, і її можна оглядати кожного дня від год. 2-5 по полудні.

МУЗИЧНЕ ДОШКІЛЛЯ В НЮАРКУ РОЗПІЧНЕ НАВЧАННЯ

Нюарк, Н.Дж. — Український Музичний Інститут Америки, Відділ в Нюарку інформує, що музичне дошкілля під керівництвом Марти Шлемкевич-Савицької розпочало навчання у вівторок, 9-го вересня ц.р. Лекції відбуваються три дні в тижні — вівторок, середу і четвер в залі лютеранської церкви в Ірвінгтоні (41-ша вулиця і Проспект евеню, біля Народного Дому). Приймається вписи дітей також телефоном — (201) 276-3134.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper (SECD 530-420) published daily exept Sundays. Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, допучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою — За зміст оголошень Редакція не відповідає

Передплата: на рік — $30.00, на півроку — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65¢ міс. За кожну зміну адреси — 50¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Хабарництво

В Америці тепер йдуть одночасно чи рівнобіжно дві афери, які набрали вже неприємного міжнародного розголосу. Спеціяльна сенатська Підкомісія, складена з 5-ох демократів і 4-ох республіканців, розглядає справу молодшого брата президента Картера, Біллі, який спершу отримав 20,000, після того 200,000 і має отримати ще 280,000 долярів від найрадикальнішого з усіх арабських режимів — лівійського диктатора, полковника Маммуара Кваддафі, протектора міжнародного тероризму. Вправді Біллі Картер твердить, що це не винна банкова „позичка", але ж члени тієї комісії йому сказали, що ці гроші дали йому тільки тому, що він брат американського Президента і що це просто хабар. Згадана Комісія, до якої приєдналася ще лава присяжних кримінального суду у Мангеттені, намагається розгадати за що саме: дали лівійці Біллі Картерові такі великі гроші, що він їм обіцяв і що вже вчинив. Південно-американський мульти-мільйонер Роберт Веско, якого судили в Америці за різні нелеґальні фінансові трансакції і який втік за кордон, буцімто виявив, що існує мультимільйоновий фонд арабських експортерів нафти спеціяльно арабських експортерів нафти спеціяльно призначений для перекуплювання тих американських достойників, які мають вплив на законодавство чи потрібні тим арабським країнам розпорядки Уряду.

Названі слідчі американські органи розглядають тепер можливість, що Біллі Картер обіцяв лівійцям, що він переведе зміну президентського розпорядку, який „заморозив" в Америці вісім великих транспортних літаків, що їх давно вже закупила Лівія: коли прийшов там до влади теперішній диктаторський президент, американський Уряд заборонив передачу тих літаків Лівії, лякаючися, що її теперішні правителі можуть їх вживати для терористичних цілей. Ясно, що Біллі Картер відпекується і твердить, що він з такою справою не має нічого спільного.

Друга історія „була б веселою, як би не була сумною": Еф-Бі-Ай, підозріваючи, що різні достойники поквапні брати хабарі, вислало до них своїх аґентів, ніби відпоручників фікційного нафтового багатиря — шейха, який потребує підтримки для інвестиції своїх капіталів у різні американські державні проєкти. Ті висланники „шейха" мали при собі прецизійні апарати зі записними стрічками, на яких записували свої розмови. Тепер обвинувачено у хабарництві кільканадцятьох членів Конґресу, в тому числі одного сенатора (з Ню Джерзі) та одного посадника (з Кемдену, Н. Дж.). Ніхто з них не признається до вини, себто кожний твердить, що не було „нічого злого", коли він узяв гроші, чим не спричинив країні ніякої шкоди. Але один із них цинічно заявив, що „коли мати гроші — можна все осягнути"...

Хабарництво існує так давно, як давно існують людська хапчивість, людська жадоба наживи, сполучена з відсутністю почуття етики. Хабарництво може бути „невинне", не завдаючи великої шкоди народові і країні, але хабарництво є теж підставою вербування аґентів на послугах чужої держави, вербування шпигунів, що викрадають і передають ворогові державні засекречені документи. Завдяки такій хапчивості на гроші Москва викрала в Англії і ЗСА тайни продукції ядрової зброї, завдяки такій ненаситності створюється в американському громадянстві нездорова атмосфера, в якій неначе не стає місця на християнську етику. Сумно, але, на жаль, правдиво. Треба вірити, що прийде зворот до морального відродження.

КОМАНДА ПАРТИЗАНСЬКОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ Polісаріо фронт, яка веде при допомозі Альжиру збройну боротьбу з Марокко за західньоафриканські терени, що були колись під зверхністю Еспанії, повідомила про великий збройний рейд її відділів у глибину південного Марокко. Уряд Марокко потвердив факт рейду, але додав, що урядові війська розбили партизанські з'єднання, завдаючи їм величезних втрат. Марокканські відділи вбили або ранили понад 300 партизан Полісаріо, знищили коло 70 вантажних авт та захопили багато зброї. Одначе понад 300 вантажних авт з партизанами й зброєю відступили в терени, опановані повстанцями, куди марокканські відділи не доходять.

КОНҐРЕСМЕН ДЖОН АНДЕРСОН, незалежний кандидат на президента правдоподібно отримає федеральну допомогу для передвиборчої кампанії, з передумовою, що він у виборах здобуде 5 відсотків голосів. Цю справу вирішила в користь Андерсона Федеральна виборча комісія на своєму засіданні в середу, 3-го вересня. Тепер, кажуть спостерігачі, комітетові, який плянує і переводить передвиборчу кампанію в користь Андерсона, буде легше позичити в банках потрібну суму грошей на заплановані виступи кандидата в телевізії і рекляму в пресі.

АФЕРА БІЛЛІ КАРТЕРА не втихає, а радше стає інтригуючою з огляду на нові справи і замішання деяких осіб з Уряду президента Картера, а саме генерального прокуратора Бенджаміна Сівілетті і дорадника для справ крайової безпеки Збіґнєва Вжезінского. Перший, згідно з інформаціями преси, мав прикривати справу Біллі Картера, можливо з огляду на його родинне відношення до Президента, другий мав порушити закон про шпигунство в користь закордонної країни, відкривши для Біллі деякі строго засекречені інформації про Лівію.

Ярослав Гайвас

СОВЄТСЬКИЙ ОБМАН

Кампанія наклепів та вигадок у совєтській пресі проти ЗСА, американського народу, його способу життя, проти політики американського уряду та очорнювання провідних американських діячів, а головно президента Картера і його родини прибрала такі неймовірні форми в усіх засобах масової інформації Совєтського Союзу, що осягнула вона зовсім межі ґротеску. Совєтські пропаґандисти і їх керівники, цебто найвища кремлівська верхівка, до тієї міри розгубилися й забулися, що втратили реальне відчуття дійсности й не бачать, що та несамовита злива наклепів, брехень, чверть- і півправд, а здебільшого простісіньких неправд вдаряє по ній бумеранґом. Те, що виписується у московській „Правді", чи „Известиях", або в різних „Радянських Українах" свідчить про захитання рівноваги на вершку привладної піраміди СССР. Це прямо стан збірної шизофренії, бо йнакше цього пояснити не можна.

Уся ця кампанія відбиває й ілюструє, як боляче вдарила американська світова політика по совєтських плянах і калькуляціях, як американці внеможливили зреалізувати Москві її пляни „переможного маршу ідеї комунізму", тобто в даному разі російського імперіялізму по плянеті. Для прикладу візьмемо тільки один день, одно число „Радянської України" з 17-го серпня ц. р., і побачимо ту неправдоподібну дивовижу, якою тепер стала антиамериканська пропаґанда Москви. Ось що пише ця газета, офіціоз і ЦК партії і „уряду" УССР, про положення фармерів в ЗСА:

„Ню-Йорк, 16. (ТАРС). Відчай охопив жителів „зернового поясу" Америки. „Відомі економісти, — пише газета „Уолл-стріт джорнел", — вважають, що Середній Захід США перебуває в найтяжчому становищі з часу „великої депресії" 30-х років. Спад 1980 року вдарив по фермерах з небувалою силою".

Ембарго на поставки зерна Радянському Союзові, запроваджене Білим домом, відрізало фермера від зовнішнього ринку, привело до різкого падіння закупочних цін, а відповідно, й доходів сільської Америки.

Фермери, константує газета, не звинувачують президента за посуху. Вони звинувачують адміністрацію в зраді своїм клятвеним обіцянкам ніколи не використовувати їх продукцію в політичних цілях."

Прочитавши ту тираду, ми повинні очікувати катастрофи серед маси американських фармерів. А тим часом, як знаємо, вони живуть і добре живуть, хоч не раз їх прибутки змаліли і про „клятву", „зраду" й інші того роду вияви серед американських фармерів тільки мріють на Московському Кремлі.

А ось, що пише та горегазета про Дерективу ч. 59, якою Президент вийняв з-під відплатної атаки на Совєтський Союз, якщо б той зважився заатакувати ядерною зброєю Америку чи її союзників, населені пункти, а доручив випрацювати пляни атаки військових скупчень, командних постів, ракетних сильосів тощо.

„ПОЛІТИКИ ЯДЕРНОГО БЕЗУМСТВА"

Сполучені Штати, взявши на озброєння нову ядерну стратегію, завдали удару по прагненню людства до миру і стабільності, зробили ще один крок у напрямі розв'язування глобальної ядерної війни. Саме в цьому світлі світова преса, визначні політичні і державні діячі розглядають підписання президентом Картером директиви No 59, *в якій викладається безумна ідея можливості ведення „обмеженої" ядерної війни, заподіяння превентивного удару по Радянському Союзу та інших соціялістичних країнах".*

Хоч американський уряд і його особисто Президент неодноразово підкреслювали, що політика ЗСА в ніякому разі не передбачує і не плянує будь-яких мілітарних акцій проти Ірану, то совєтська преса пише:

ГОТУЮТЬ НОВУ АВАНТЮРУ

Вашінгтон, 16. (ТАРС). Сполучені Штати продовжують будувати плани воєнного втручання в справи Ірану під приводом „звільнення заложників" — американських дипломатів, обвинувачених властями у веденні шпигунської та іншої підривної діяльності.

А ось як совісно і правдиво та „радянська правда" інформує про Білий Дім.

НЕЗГОДИ У БІЛОМУ ДОМІ

Вашінгтон, 16. (ТАРС). Телекомпанія Ен-Бі-Сі повідомила у випуску вечірніх новин, що державний секретар Е. Маскі минулого тижня всерйоз розглядав питання про вихід у відставку з свого поста. Виходячи з інтересів своєї партії, Е. Маскі вирішив залишитись на своєму посту. Однак його рішення не усуває тих глибоких суперечностей по найважливіших проблемах зовнішньої політики США, які продовжують роздирати адміністрацію Картера.

Одначе тих не практикованих у культурному світі нападів і то в часі миру совєтським пропаґандистам не вистачає. Вони звичайними вигадками й наклепами обсипають Президента і його рідню, що таки в світі не бувало:

(Закінчення на стор. 4)

Володимир Душник

ТАЙВАН В АМЕРИКАНСЬКІЙ ПОЛІТИЦІ

Недавно республіканський кандидат на президента Роналд Реґен стягнув на себе бурю протестів із різних середовищ американського суспільства за свою необережну замітку. Бож він заявив, що якщо стане президентом ЗСА, зревідує відношення Уряду ЗСА до Тайвану.

Як відомо, вісімнадцять місяців тому, Вашінґтон офіційно зірвав дипломатичні стосунки з Тайваном та нав'язав офіціяльні відносини з Китайською Народною Республікою. (Тайван далі вживає давньої назви — „Китайська Республіка" або „Республіка Китаю"). ЗСА також уневажнили оборонний пакт з Тайваном в дні 1-го січня 1980 року.

Частина Китаю

Офіційно Уряд ЗСА уважає Тайван частиною Китаю і часто в урядових комунікатах про Тайван говориться, як про „нарід Тайвану". Перед зірванням дипломатичних відносин, Тайван підписав контракт на закуп американської зброї для власної оборони, і тому по зірванню офіційних відносин, ЗСА проголосили однорічний мораторій на доставу зброї для Тайвану. Одначе, американський Конґрес пішов на руку Тайванові, ухваливши т. зв. Акт про зв'язки з Тайваном, яким Конґрес забезпечив Тайван достаточним озброєнням для оборонних цілей.

Проблема Тайвану залишається важливим питанням американської внутрішньої політики. Уряд Картера уважає, що Тайван є частиною Китаю, яким правлять комуністи. З другого боку, американський Конґрес та в більшості американський нарід далі визнають Тайван незалежною країною, якій американці доставляють зброю, провадять з нею торгівлю, відбувають туристичні подорожі, а в заміну зате американські спеціялісти мають дозвіл пошукувати за нафтовою ропою у цій країні.

Тайванський уряд, щоб здобути прихильну політичну опінію в Америці й інших країнах вільного світу, здемократизував дещо своє правління, допускаючи вільні зібрання, свобідшу пресу та навіть вуличні демонстрації проти свого власного уряду.

Одначе між 18-ти мільйонами мешканців Тайвану немає, мабуть, ні одної людини, яка хотіла б, щоб Тайван піцов під владу Пекіну. Навпаки, уряд в Тайпеї, столиці Тайвану, ще далі думає про поворот до континентального Китаю.

Тайванський уряд не тільки зробив деякий поступ в ділянці прав людини, але навіть згодився на переговори з комуністичним урядом Пекіну.

Урядова американська політика денервує чимало тайванців та навіть причинюється до поширення антиамериканізму, та все таки більшість тайванців визнає американський нарід своїм приятелем.

Економічний зріст і добробут

Американські туристи в унісон оповідають про економічний зріст Тайвану та добробут населення. Передусім, у цій країні немає сьогодні тих злочинів, які діються у великих містах Америки, чи навіть Европи. Тайванський уряд не видає ніяких фінансових субсидій, як це має місце в Америці, та різниця у приходах різних прошарків народу не є така велика як в Америці.

А також економічний зріст цієї країни є вісім- до десять разів більший в порівнянні зі ЗСА, а інфляція є під контролею. У Тайвані в урядах чи в індустріяльних підприємствах майже немає перекупств, чи скандалів. Навпаки, серед урядових кіл є помітне зацікавлення у політичній і культурній стабільності: культура Тайвану сягає своїм коренем китайської.

Треба зазначити, що ввесь добробут Тайвану не має нічого спільного з „потьомкінським" добробутом Совєтського Союзу, який базується на фальшивих і штучних основах та пропаґанді:

Річ ясна, що Тайванці затривожені своєю майбутністю, головно з уваги на „неясний" статус Тайвану в американській закордонній політиці.

Роман Кобринський

ІНДІЯ — КРАЇНА СХОДУ

(7)

Канді - провінціональне містечко, де послуга в ресторані убрана у вузенькі штани, ходить безшелесно по залі, бо вона не взуває черевиків. По дорозі ми також бачили весільний похід, який посувався бічною дорогою до дому молодого. Напереді ішов слон, за ним у двох рядах екзотично убрані танцюристи, потім молода пара з асистою та яких двісті гостей.

Побували ми також у фабриці батіку. Там показувано нам спосіб відбивання узорів на тканині. Через вміле покривання відповідних місць тканини воском — фарба створює на ній взірці та десені. Оглянули ми також фабрику славного цейльонського чаю. Зібрані в кошики листочки чаю, робітниці сушать, сортують, пересівають крізь чотирокутні сита, що безперервно рухаються та зручно пакують у малі коробки зі срібного паперу. Їдучи в напрямі Срі Пада, ми оглядали також і самі плянтації чаю, що росте тут побіч евкаліптових дерев. Так як чайні плянтації є переважно зосереджені на центральному холоднішому нагір'ю, так гори вкриті тут вічнозеленими тропічними лісами. Тут по Другій світовій війні працював як інженер-лісник сл. п. Роман Шехович. Описуючи своє перебування на Цейльоні, він описав також і недугу білгарціязіс, на яку хворіють у наводнюваних смугах підтропічних країн мільйони людей. /„Просідінґс" Хемічно-Біологічна-Медична Секції НТШ т. 7/.

В Анурадгапура можна оглянути старинні даґобисвятині, а побіч них тисячолітнє дерево, що виросло з галузки, перевезеної з Індії. І тут під цим деревом, як подає переказ, до Будди прийшло об'явлення. Численні зоопарки в Яля, Ґальоя і в самому Кольомбо стягають багато відвідувачів, де для шкільної дітвори відбуваються покази слонів. У Трікомалі можна скупатися у природних мінеральних джерелах, з літньою чи гарячою водою.

Остання наша зупинка була в Бомбеї, другому по величині місті Індії, положеному над Арабським морем. Це космополітичний комерційний центр Індії, де можна дістати все, чого душа запрагне, почавши від знаних індійських шовків, а кінчаючи на добірній біжутерії. Ми замешкали у люксусовому Шератон-готелі, з двома площинами розкішних крамниць у підземеллі. Тут, напротязі 24-ох годин, можна закупити шитий на міру одяг з добірної кашмірської вовни, або полюбуватись багатими виставами елеґантної біжутерії, з ґарантованою якістю золота. І ще одна нагода в Бомбеї - а це купити окуляри, звичайні чи від сонця, зроблені на рецепту окуліста, по дешевій ціні.

„Входова Брама до Індії" — це імпозантний лук, збудований на пам'ятку відвідин короля Юрія V у 1911 році. Вона є місцем численних відвідувачів та вуличних продавців - положена на видному місці пристані. Вздовж побережжя находиться півокруглий Морський Тракт - це розкішне місце для проходів, а побіч морський акварій, що його відвідують численні прогульковці. Музей князя Валії збудований у вікторіянському стилі дає багатство експонатів мистецтва, археології та історії, а панораму міста можна оглянути з малого парку, званим Звисаючими Городами.

В околиці міста є цікаві печери з VI ст. з викутими в скелі святинями, там же висока на 19 футів статуя Магешмурті з трьома головами: Брама, Шіва і Вішну.

Зокрема ми оглянули дім Магатма Ґанді в затишній вулиці Бомбею. Показані тут поодинокі сцени і етапи життя Ґанді, велика заля дому влаштована як бібліотека, де приміщено також погруддя Ґанді, а побіч кімната, де він жив і працював. Устаткування кімнати залишено без змін. По вбивстві цього визначного діяча визвольного руху Індії у 1948 році, реакційною організацією Інду — тіло його спалено на окремому костирі в Ню Делі, а урну з попелом похоронено в місцевості, де він народився. Під час оглядин дому Ґанді припадково ми стрінули совєтську групу, провідник якої засуджував цю країну, у своїх коментарях — за колоніяльний визиск населення, за расову дискримінацію з боку буржуазії та за кастовий лад.

І ще про один цікавий закуток Індії годилоб ся згадати — про Ґоа над побережжям Арабського моря, година лету від Бомбею. У XVI ст. зайняли її потуґальці, а коли портуґальський король пошукував місіонерів для своїх заморських територій, переселився туди св. Франц Ксавер, що оформив релігійне життя тамошньої провінції, де він і прожив десять років. У старій Ґоа находимо доволі багато залишок праці католицьких місіонерів, як церкву і манастир Теаринського чину, катедру, церкву св. Франсіска з Асижу і багато інших церков. Католики влаштовують тут річні обходи-процесії на Трьох Королів, на свято Богородиці в грудні та барвисті процесії у Великому Пості, хоча їхній відсоток виносить сьогодні всього 38 відсотків.

+ + +

І так замкнулась ще одна сторінка нашого щоденника, а з нею залишились у нас приємні враження та спогади з цієї незвичайної, сповненої переливами кольорів та цікавої поїздки по Середньому Сході.

(Кінець)

З господарського життя

• Минули ті часи, коли американські капітали викуповували уділи й реальні вартості в різних країнах світу, Протилежний процес інвестування чужих капіталів у ЗСА зростає з року на рік. У 1979 році чужі інвестиції в ЗСА зросли на 23 відсотки і осягнули 52,26 більйона долярів вартости. Хоч вони ще не перевищили американських інвестицій у світі, але поволі зближаються до них. Американські інвестиції за кордоном, які сягають 192,25 більйона долярів, дали прибутку в 1978 році 25,17 більйона долярів, а в 1979 — вже 37,82 більйона долярів: Це тільки коли йде мова про філії й відгалуження американських компаній у світі. Коли додати до того зиски з інвестицій у чужих компаніях, які діють поза Америкою, тоді ті прибутки будуть значно вищі. Звичайно вважають, що рух капіталу найкраще дає прогнози на дальший розвиток і вказує, де є набезпечніше їх льокувати. Якщо судити по цьому, то ЗСА в сучасному світі належать до найпевніших і найрентовніших країн.

• Дефіцит американської світової торгівлі впав у липні ц. р. до 1,85 більйона долярів. У червні він був 2,28 більйона долярів. Такий значний спад дефіциту пов'язаний зі зменшенням імпорту нафтової ропи і її переробок. Коли в червні ц. р. імпортовано 213,2 мільйона барил, то в липні вже тільки 175,5 мільйона барил. Не зважаючи на постійну підвишку цін, у червні заплачено за нафту 6,9 більйона дол., а в липні — вже тільки 5,7 більйона дол. Цей спад імпорту був би ще значніший, коли б не започаткування закупів ропи на фонд енерґетичної стратегічної резерви, чого вимагає закон, але що з різних причин було перервано в останніх місяцях, а тепер знову поновлено.

• У багатьох технічних нововведеннях ЗСА випереджують інші країни, але в одному вони були позаду: в побудові окремих спеціялізованих портів для ввозу і вивозу нафти та її переробок. Майже всі індустріяльні країни від якогось часу такі порти вже мають, а в ЗСА щойно один такий будується. Побудова такого спеціяльного порту натрапляла на різні труднощі з боку оборонців екології, через стейтові інтереси чи навіть льокальний спротив; до того доходили величезні кошти на технічне устаткування. Тепер такий порт закінчується будувати на Ґренд Айл у Люїзіяні, і він називатиметься „Луізіяна оффшор ойл порт", або коротко ЛООП.

• Офіційні чинники ЗСА збільшують натиск на японські автомобільні фабрики, щоб вони зменшили ввіз авт до ЗСА. Постійно зростаючий попит на японські автомашини зменшує попит на американські авта, а навіть загрожує новим американським моделям, які тепер більше пристосовані до потреб ринку, як дотеперішні. Рей Маршал, секретар праці в Уряді президента Картера, в часі свого перебування в Японії намагався переконати японських автопродуцентів, що коли вони не сповільнять достав своїх авт на ринки в ЗСА, тоді може прийти „до серйозної реакції". Та протидія може дійти до того, що деяким японським компаніям узагалі заборонять продавати свої авта на американському внутрішньому ринку. Цю проблему намагався секретар Маршал з'ясувати всім трьом японським чинникам: державним установам, фабрикантам і профспілкам, одначе, дотепер йому не вдалося добитися будь-яких успіхів.

• Давно заповіданий договір про співпрацю між двома великим вирібнями автомобілів — американським Фордом і японською Тойотою, незабаром буде підписаний. Філіпп Колдвел, теперішній предсідник компанії Форда і її головний екзекутивний керівник, заявив в інтерв'ю в японській пресі, що обидві компанії разом продукуватимуть річно 600,000 до 700,000 автомобілів різних моделів. Сеісі Като, предсідник Тойоти, висловив надію, що договір буде підписаний на час, так що обидві компанії зможуть вже під кінець року почати спільну продукцію. Він підкреслив, що Тойота покищо не посідає таких великих інвестиційних фондів, щоб розпочати продукцію аж на таку велику скалю, як це подав Колдвел. Одночасно Като висловив своє занепокоєння великим тиском у ЗСА за обмеження імпорту японських автомобілів, бо це викликало б обопільні рестрикції, що в теперішній світовій ситуації могло б мати катастрофальні наслідки.

• Свіжо опубліковані економічні показники за місяць липень виказали зріст їх на 4.6 відсотка. В місяці червні вони зросли були тільки на 1,5 відсотка, бо попередньо подана вища цифра тепер зверифікована й змінена. Такий поважний зріст господарських показників викликав оптимістичні настрої серед урядових кіл і серед економістів, одначе, обережніші з них перестерігають, що на оптимізм ще передчасно.

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

Ще до допису — „З'їзд Учнів Бережанської гімназії

У дописі М. Клецора про „З'їзд професорів і колишніх учнів Бережанської гімназії, який був поміщений в щоденнику „Свобода" 19-го серпня, ч. 180, стався прикрий недогляд, а саме — пропущено ім'я й прізвище п-ні Ростислави Іванчук-Качали.

Ростислава Качала була в учительському семінарі в Бережанах однокляснuцею з покійною Галиною Дидик і приятелювали вони обі протягом 5 років, до складення іспитів зрілости; відтак їхні життьові дороги розійшлися.

По 45-ти роках нашої мандрівки ми з радістю зустрілися, а й з болем серця згадали тих, які вже не живуть. Тому в пошану пам'яті довголітньої каторжниці мордовських таборів покійної Подруги Галини Дидик, на пропозицію Ростислави Качали, колишні семінаристки-учениці З'їзду склали по 25 долярів на руки Наталії Хоманчук на суму 150 долярів, які передано, як уже було згадано, згідно з призначенням.

Наталія Хоманчук
Асторія, Н.Й., 8-го вересня

Відділ УККА повіту Нассав — репрезентує українську громаду

Хоч цього року вакаційні місяці зі своєю стоградусовою температурою не дуже сприяли культурно-мистецькій праці наших організацій і товариств, то, одначе, Відділ УККА повіту Нассав не переривав діяльність на той час.

Так обставини склалися, що в ці місяці управа Відділу чи не найінтенсивніше працювала. Бо якраз в червні, а опісля в серпні Відділ репрезентує нашу українську громаду на міжнаціональних виступах.

Щороку в великому, репрезентативному Айзенгавер Парку біля Гемпстеду на Лонґ Айленді відбуваються в червні міжнаціональні виставки-покази народної культури й творчости. Цього року такий фестиваль відбувся 18-го червня. Приготуванням цієї виставки, що її темою була „Доба ренесансу різних народів", зайнявся з рамени УККА місцевий Відділ Союзу Українок, що його очолює Зеновія Зарицька. Її старанням і з допомогою мистців: Гілярія Зарицькокого й Ігора Кучмака, український станок належав до перших, що відповідав стисло темі, чим увів ім'я України і її культури на одне з перших місць на цій виставці.

Другою імпрезою міжнаціонального характеру нашого Відділу був Український вечір у тому ж парку.

Національності, що замешкують повіт Нассав, мають змогу виступити в рамцях т. зв. етнічних вечорів у котрийсь понеділок протягом липня і серпня зі своєю національною мистецькою програмою. І українська громада вже від ряду літ допильновує, щоб не пропустити нагоди зарепрезентувати українське ім'я перед різнонаціональною публікою, що збирається там в кількості від 15ти тисяч до 20-ти тисяч, щоб слухати ці програми.

Цього року український вечір відбувся в понеділок 11-го серпня. Підготовка програми зайняла довгі тижні. Проте це поплатилося, бо програма стояла на високому рівні й своєю різноманітністю задовольняла мистецький смак слухачів-глядачів.

Вечір відкрив комішинер повітових парків А.Віллімс, господар імпрези, та Христя Ґерула, яка привітала приявних від Европейсько-Американського Банку, що спонзорує ці вечори.

Після відспівання національних гимнів солістами корпорації „Українська Опера", голова Відділу УККА інж. Сергій Небожинський ввів слухачів у характер програми, зазнайомлюючи приявних при тому з Україною та її змаганнями за волю і незалежність.

Багата й різноманітна програма, що її вела артистка Лариса Лисняк-Лорет, та відомі й популярні в українському мистецькому світі виконавці принесли слухачам не тільки насолоду, але й зазнайомили різнонаціональну публіку з українським співом, музикою та народними танцями.

Солісти корпорації „Української Опери" з її президентом і співачкою Галиною Андреадіс у проводі виступали сольо, дуетами, тріо та квартетами, а танцювальний ансамбль з Канади під проводом Маринчака захоплював глядачів досконалими танцювальмими виступами під звуки оркестри „Калина".

З цими виступами вповні гармонізувала, не поступаючись рівнем виконання — оркестра „Іскра" з Ню Йорку під проводом Я.Палилика.

Повноту мистецького рівня цілої імпрези завершувала декорація сцени, що її з признанням подивляли гості, яку заплянували й виконали мистці — члени управи Відділу: Ігор Кучмак і Ігор Шпачинський.

Високомистецька й згармонізована цілість програми, над деталями якої працював осібний комітет під проводом голови й до якого входили ще Іван Саранча, Володимир Білий, Орися Дацків і Богдан Копистянський, поставила наш вечір на одне з перших місць.

М.Курчак

ПАКІСТАНСЬКИЙ УРЯД під проводом президента Мохаммеда дія уль-Гака доручив арештувати діючого лідера великої опозиційної партії Тегрік-е-Істакваль, відомого політичного діяча Наффі Сіддікі. Сіддікі виконував функції керівника цієї партії, бо її властивий голова, летунський маршал Арґгар Кган, є під домашнім арештом з доручення уряду і йому заборонено вести будь-яку діяльність. Арештовано Сіддікі за політичну активність, яка цілковито заборонена воєнним законом у Пакістані. Політична діяльність Сіддікі виявлялася в тому, що він зорганізував зустріч деяких правників Ісламабаду і відбув з ними дискусію на політичні теми.

Конґрес у Китаї...

(Закінчення зі стор. 1)

тувати запропоновані зміни. Гуа Ґуофенґ, Денґ Шіяопінґ за президіяльним столом дириґують цілим процесом. Одним з перших виступив керівник міністерства державного плянування, віцепрем'єр Яо Їлін, який ствердив, що господарський застій, який тривав десятки років у Китаї, поволи уступає місця оживленню. Насамперед удалося переломити відставання сільськогосподарської продукції й легкого промислу. Це сталося у великій мірі завдяки звільненням ініціятиви технічного й адміністративного керівництва поодиноких фабрик та конкуренції між ними. Значить треба ті нові методи поширювати й закріплювати та розбудовувати. „Реґуляція економіки ринковими силами буде проводжена згідно з державним пляном.

Дотепер 6,000 індустріяльних підприємств, які випродукували 45 відсотків всього продукту виробленого державними підприємствами, включені були в той новий плян. Вони збільшенням продуктивности та прибутковости значно перевищили підприємства, які працювали за старою системою".

Іншою інновацією, яка одначе покищо не матиме більших наслідків, є впровадження прибуткового податку в КНР. Дотепер такого не було. Всі заробляли ледве на життя. Одні на вигідніше життя, а другі на найконечніші життєві потреби. Але ось появилися „багачі". Їх покищо коло 20 в цілому Китаї. А то ті, що заробляють 530 долярів місячно, або дещо більше. Вони платитимуть прибутковий податок. Користь з цього для державного скарбу покищо невелика. Вправді тому, що податок охоплює чужих робітників, спеціялістів зі закордону на китайських виробництвах, тощо, то держава дістане більше.

В середу 3-го вересня прем'єр Гуа Ґуофенґ започаткував серію персональних змін. Він зрезиґнував з посту прем'єра, а залишився на пості керівника партії. На своє місце він запропонував Чао Тцуянґа, який був недавно іменований першим віцепрем'єром. Як губернатор провінції Шехван Чао виявив себе вийнятково спосібним адміністратором і новатором, завдяки чому провінція вийшла на одно з перших місць у країні.

А в суботу, 6-го вересня Гуа доповнив листу персональних змін на вершку керівництва КНР. Крім нього зрезиґнували ще сім заступників прем'єра на чолі з Денґ Шіяопінґом. Денґ, який був архітектом тих перемін, як і цілого переставлення напрямних китайської політики, відійшов разом з Гуа до керування партією. Таким чином завершено заповіджений раніше розподіл між керівниками КПК і уряду. Одночасно з тим Гуа подав до відома, що ухвалений 1976 року десятирічний господарський плян уневажнено, а буде схвалений новий, який буде зобов'язувати до 1990 року і який буде поділений на два п'ятирічні етапи.

Українці взяли...

(Закінчення зі стор. 1)

вав постійно терміну „совет пипл", то після його виступу інж. С.Ільницький з Торонто поставив промовцеві прилюдний запит, що він розуміє під висловом „совет пипл". При тому він пояснив, що СССР — це конґльомерат різних поневолених Москвою народів, а в тому найбільшого з них — 50-мільйонового українського народу. Прелеґент помітно знітився і не знав, що відповісти, але йому з допомогою прийшов предсідник Конґресу, президент американської асоціяції, який жартома заявив: „Залишім політику і продовжуймо дискутувати про хемію".

Але політика на Конґресі таки була яскраво помітною. Зразу ж таки біля реєстраційних станків Конґресу науковці жидівського походження зорганізували осібний столик з написом, що запрошував учасників підписувати петиції в обороні переслідуваних хеміків в СССР. На запит одного з українців, кого, властиво, вони мають на увазі, симпатична урядничка відповіла: „усіх хеміків на території СССР, а особливо жидівської і української національностей; яких там найбільше переслідують".

Збірка „Меч і книга" В.Барагури появилася другим, поширеним виданням

Тому що перше видання (1954) збірки історичних і біографічних оповідань для дітей старшого віку і для юнацтва Володимира Барагури „Меч і книга" з ілюстраціями П.Андрусева і обкладинкою М.Левицького від кількох років вичерпане, зайшла потреба поновного її видання.

Друге, поширене видання „Меч і книга" вийшло в в-ві „Добра книжка" в Торонто 1980 р. Додано одинадцять оповідань з ілюстраціями і повнокольоровою обкладинкою Михайла Михалевича.

Голоси критики на перше видання: „Меч і книга" Барагури — це прекрасна пригадка одного і другого. Письменник у трьох частинах книжки розказує про минуле нашої землі, про лицарський меч і його невідступного друга книгу, про любов до наших предків.

Коли ми дійсно тривожимося майбутнім України та її квітом, нашими дітьми й доростаючою молоддю, то пам'ятаймо, що виховати їх на славу Божу, добро батьківщини і власну потіху допоможуть такі книжки, як „Меч і книга".

(Дмитро Бучинський: рецензія з української авдиції в еспанському радіо, Мадрид травень 1954).

Роман Завадович („Америка" 2.3.1954) писав: „Історична література є, як сама історія, вчителькою життя. Вона потрібна особливо еміґрантській молоді в збереженні того, що називаємо традицією. „Меч і книга" добре послужить як доповнення курсу нашої історії і літератури. Її конечно мати в шкільних бібліотеках і використовувати як посібник при навчанні українознавства та як домашню лектуру. Вона також послужить за матеріял для гутірок учителів і батьків із молодими читачами".

Книжку можна набути в книгарні „Свобода" за ціну 6 дол. за примірник і один долар на кошти пересилки.

Svoboda Bookstore
30 Montgomery Street
Jersey City, N.J. o7302

Конкурс для антології „Вінок"

Запланована перед роками, але й досі не видана через брак фондів й усякі перешкоди, перша в нас, велика, в 5-ти томах ілюстрована антологія (хрестоматія) літератури для дітей від передшкілля до юнацького віку з народною творчістю і біо-бібліографіями та вибором творів авторів від княжої доби до сучасности п.н. „Вінок" зможе врешті появитися друком — покищо один том — завдяки фінансовій допомозі Української Кредитової Кооперації в Канаді, ЗСА і Австралії, Фундації ім. Т.Шевченка в Вінніпеґу й збірному меценатству прихильників і самих письменників-учасників і їх родин та приятелів.
лів. Викази жертводавців будуть, до речі, поміщені в антології і в пресі, а фундатори з більшими сумами — з фотопортретами і біографіями . Хто з авторів не прислав ще досі свого біо-бібліографічного нарису з фотопортретом і вибраними творами, може це зробити ще в найближчому часі.

При дотеперішній підготовчій праці довелося ствердити, що написані досі для дітей шкільного віку розповіді-есеї про наших велетнів слова — Т.Шевченка, І. Франка і Л.Українку, не задовольняють наших теперішніх вимог і не відповідають сучасному станові нашого літературознавства, отож В-во антології „Вінок" проголошує оцим конкурс на нові відповідні, легкою для дітей формою і багатозмістовності розповіді-есеї про наших найбільших письменників, що їх твори ввійшли теж у скарбницю літератури дітям.

Нагороди — разом у сумі 300 дол., будуть признані оціночним жюрі, склад якого буде поданий окремо, а у випадку виїмково вартісних есеїв нагороди зможуть бути збільшені. Нагороджені есеї стануть власністю виключно В-ва „Євшан-зілля" з правом окремого видання та перекладу і друку в іншомовних виданнях „Вінка". Об'єм кожного есею — не більше 20 сторінок машинопису канцелярного формату паперу з подвійним відступом у двох копіях. Кожен автор може прислати всі три, два чи тільки один есей і одержати стільки ж нагород.

Конкурсові нагороди призначені з фонду, що його пожертвував на антологію „Вінок" бл.п. д-р Степан Булак, колишній учасник Листопадового зриву у Львові, старшина УСС, УГА і Армії УНР, адвокат у Сколім, організатор і довголітній аж до часу війни 1939 року національний провідник Скільщини, кооператор, член головного виділу Т-ва "Просвіта" у Львові, Т-ва „Рідна Школа" та інших, а на еміґрації в Канаді — голова, згодом секретар Братства УСС в Торонто, член Стрілецької Громади, Канадського Леґіону та інших, меценат — заощадженнями із скормної пенсії — тисячами долярів на ЕУ, УВУ, УКУ, Патріярший Фонд, Фундацію ім Шевченка, видання літератури дітям, фундатор стипендій українським дітям в Арґентині і студентам Богословії в Бразилії тощо. Уроджений 25-го січня 1893 року в с. Межиброди в Скільщині в родині селянина, помер 21-го липня 1980 в Торонто, залишаючи по собі світлу пам'ять видатного громадянина-діяча і мецената української культури, науки і літератури дітям.

Реченець надсилки есеїв — 31-го грудня 1980 року під псевдонімом, а в заклеєному конверті — дійсне прізвище автора. Слати на адресу В-ва: Yevshan-Zillia 469 Durie Street Toronto, Ontario, Canada M6S 3G6

РЕЛІГІЙНЕ ЖИТТЯ В СССР є повністю під контролею міністерства внутрішніх справ, точніше під контролею КҐБ, який вирішує всі справи, включно з номінацією-висвячуванням священнослужителів. А вже призначування кандидатів до богословських шкіл — це справа, якою займаються в Москві, де її вирішують найвищі державні чинники. Досвідчили цього на собі жиди в СССР. Від довшого часу Москва не дозволяла молодим жидам студіювати в жидівських релігійних школах за кордоном, бо в цілому СССР ані однієї такої школи немає. Врешті шість років тому Москва погодилася на вислання А. Шаєвича з Біробіджану на студії в юдаїстичному семінарі в Будапешті. Коли той вернувся й надалі залишився льояльним громадянином СССР, Москва дозволила на висилку двох інших молодих жидів до того самого семінару.

Совєтський...

(Закінчення зі ст. 2-ої)

МАХІНАЦІЯ СІМЕЙСТВА КАРТЕРА

Вашінгтон, 16. (ТАРС). Тут оголошено, що спеціальна сенатська підкомісія по розслідуванню діяльності приватних осіб, які представляють інтереси закордонних урядів, наступного тижня почне слухання у справі Біллі Картера — брата президента США, спійманого на одержанні хабарів від однієї арабської країни. Представник підкомісії повідомив, що з різних банків штату Джорджія затребувано фінансові документи, які можуть мати відношення до слідства.

Складається враження, заявив з цього приводу член підкомісії сенатор Р. Доул, що махінації з іноземними урядами є невід'ємною рисою способу життя сімейства Картерів.

Американська преса продовжує широко коментувати скандал, в якому виявився замішаним брат нинішнього президента. При цьому відзначається, що президент та його оточення відіграють у цій історії не зовсім пристойну роль.

Всупереч загальновідомим фактам офіційне совєтське аґентство передає з Вашінґтону власні вигадки й перекручення та кормить тим своїх невинних читачів, щоб переконати їх у тому, як погано в Америці жити, а як в порівнянні з тим добре й щасливо живеться в СССР. Коротко, як казав Сталін, „жить стало краще, жить стало весєлєй, товариші".

На поданих отут матеріялах не кінчаються напади на Америку в тому одному, однісінькому числі „Радянської України". Є ще й інші протиамериканські матеріяли в цьому числі, ось наприклад, довжелезна стаття під сочистим заголовком: „Кого купує Америка". Для її характеристики тільки один короткий цитат:

„*Мимоволі постає запитання: як же сталося, що така велика країна висунула кандидатури вкрай непопулярних людей на пост президента? Такі правила гри. Раз і назавжди встановлені, вони програмують фініш ставленика „жирних котів". „Гра у Вашінгтоні називається „гроші" — у хвилину відвертості признався колишній господар Овального кабінету Дж. Форд. — Без них ви — ніщо!"*

А це тільки один з вийнятків! І постає питання: невже ж можна мати ілюзії, що з такими людьми можна жити в детанті? Торгувати з ними, співпрацювати?

У Лігайтоні...

(*Закінчення зі стор. 1*)

му до почесного столу були запрошені гості — репрезентанти різних українських установ і організацій: президент СКВУ М.Плав'юк, почесний голова ОДВУ — проф. д-р Б. Гнатюк, член Проводу ОУН — д-р З.Городиський з дружиною, сеньйори ОДВУ — інж. С. Куропась та Павлина і В. Різники, голова УЗХ — д-р М. Квітковська, нововибраний голова ЦУ ОДВУ — д-р Б.Шебунчак, заступник голови — проф. П.Стерчо, головний предсідник УНС — д-р І.Флис, представник головної управи Українського Братського Союзу Е. Попіль, о. д-р В.Бойсак, голова ЗУАДК'у д-р О.Білик, голова Асоціяції Українців Америки д-р Р.Барановський, голова УВФонду д-р В. Михайлів, представник НТШ д-р Л.Рудницький з дружиною, представник ОУРДП і ДОБРУСУ мгр Ю.Нагорний і колишній майор УПА М.Скорупський з дружиною.

Тостмайстром був проф. д-р П.Стерчо. Півгодинний привіт і аналізу світової ситуації подав у промові президент СКВУ М.Плав'юк.

Оваційно зібрані привітали побажання й ґратуляції від М.Плав'юка, від голови Ради Прихильників УНР д-р Марусі Бек, д-ра І.Флиса, Е.Попіля, д-ра О.Білика, д-р М.Квітковської, д-ра Р. Барановського та мґра Ю. Нагорного. На з'їзд надійшло багато писемних привітань: від республіканського кандидата на Президента ЗСА — Р.Реґена і губернатора Пенсильванії Діка Торнбурґа, від д-ра Я.Маковецького (ПУН). Централі УККА, Владики Марка, Владики В.Лостена, Союзу Українок Америки, Союзу Українок Канади, ЗП УГВР ООЧСУ, ОЖ ОЧСУ, СВУ, Української Стрілецької Громади в Канаді, від Т-ва „Провидіння", Братства Броди-Лев, Пласту, ОДУМ-у, УНО (Канада), видавництва „Срібна Сурма", від МУН'у з Канади, УНДО і часопису „Наш Голос", Української Соціялістичної Партії і В—ва „Червона Калина".

Як в усних, так і в писаних привітаннях провідною думкою було ствердження, щоб ОДВУ і БО (братні організації) і на майбутнє виконували головну місію у внутрішньому українському житті — продовжували бути активно-творчим медіятором для найширшої консолідації та коаліції усіх творчих українських громадських і політичних сил.

З мистецькою рецитацією вірша, нині вже померлого патріярха Організації Державного Відродження України —проф. О.Неприцького-Грановського „Нездійснена Мета", виступила майстер художнього слова та член ГУ УЗХ Володимира Кавка. Скрипаль проф. П.Прус і молода талановита скрипалька Ольга Мудрик-Конопельська віртуозно виконали скрипковий дует Мазеса.

УВФонд

У неділю, 31-го серпня, по закінченні праць 35-го З'їзду ОДВУ відкрився з'їзд братньої організації, складового члена ІСНО — Українського Визвольного Фонду. З'їзд відкрив співтворець і ентузіяст УВФонду д-р В. Михайлів, який понад 15 останніх років є його духовним батьком. Головою президії був обраний активіст Пласту П. М. Дорожинський, а секретарем — Богдан Петріна. Наріжним каменем діяльности і завдань УВФонду є матеріяльна і практична допомога крайовим справам, зокрема визвольним і революційним. Після заслухання звітів, дискусій і вияснення звітодавців була уділена абсолюторія з подякою та признанням уступаючій управі.

Нова управа на наступні два роки обрана в такому складі: голова — д-р В. Михайлів, 1-ий заступник голави — інж. С. Куропась, 2-ий заступник голови — П. М. Дорожинський, 3-ий заступник голови Я. Стасик, 4-ий заступник голови — А. Повх, фінансовий референт — інж. О. В. Суховерський, відповідальний секретар — д-р Р. І. Клюфас, голова К. К. мгр М. Середович.

Конференція Українського Золотого Хреста (УЗХ)

У двох днях, 30 і 31-го серпня, відбулася крайова конференція УЗХ з участю більшости делеґатів від Відділів і делеґатур. На порядку денному були звіти з діяльности, організаційні справи, інформація і рефлекції про відбуту недавно у Копенгаґені Світову Жіночу Конференцію Декади Жіночого Поступу та приготування до відзначення у 1981 році золотого ювілею УЗХ.

Наради „Зарева" і МУН-у

Так само, у днях 30 і 31-го серпня, відбулися зустрічі і короткі наради діячів молодечих організацій „Зарева" і МУН-у для вислухання звітів і накреслення пляну діяльности на найближчі два роки. Була підкреслена потреба і доцільність брати активну участь у XIII Конґресі УККА. Під час трьохденного періоду з'їздів, конференцій і нарад ОДВУ і братніх організацій у великій конференційній залі оселі була влаштована виставка картин визначного українського артиста-маляра Богдана Божемського.

Відбувся літній семінар УВАН у ЗСА

Уже сьомий рік підряд Українська Вільна Академія Наук у З'єднаних Стейтах Америки влітку влаштовує семінар, який відбувається у курортному містечку Гантері, що лежить у Кетскильських горах на відстані коло 220 кілометрів на північ від Ню Йорку. Мета семінару — дати можливість людям, що цікавляться історією України, українською культурою та літературою, й станніми подіями на Україні і в СССР, послухати лекції учених і фахівців у певних ділянках, а також обмінятися думками під час дискусій. Літні семінари організовує Філядельфійський відділ УВАН. Ініціятором семінару сім років тому і одним з організаторів його був Тит Геврик, голова архітектурного плянування Пеннсильванського університету. Серед організаторів є Софія Геврик, відома ініціяторка улаштування мистецьких виставок, Олег Третяк, професор електротехніки в Дрексельському університеті, Рената Голод-Третяк, професор мистецтвознавства в Пеннсильванському університеті, Олекса Біланюк, професор фізики в Свартер-коледжі, Євген Лащик, професор філософії у Лясаль-коледжі і Віра Лащик, фахова суспільна робітниця.

Цьогорічний семінар відбувся в кінці серпня. Учасники семінару прослухали два циклі лекцій: Леонід Плющ прочитав п'ять доповідей про „націонал-большевизм". Літературознавець Григорій Костюк читав лекції про Володимира Винниченка — українського письменника і суспільно-політичного діяча.

В семінарі взяло участь коло п'ятидесяти людей, здебільшого професорів і наукових співробітників університетів у різних стейтах Америки й у Канаді. Серед учасників семінару була Надія Світлична, член Закордонного Представництва Української Гельсінкської Групи. Одна слухачка була з Англії.

Заняття семінару, що тривав п'ять днів, відбувалися у пансіоні „Карпатія", власники якого є українці. Зранку відбувалися лекції, а вечорами — дискусії. Вдень учасники семінару мали час на відпочинок і читання літератури, яку вони діставали від організаторів семінару.

Леонід Плющ, член Закордонного Представництва Української Гельсінкської Групи, автор книжки „Карнавал історії", яка недавно вийшла англійською, французькою і російською мовами, прочитав цикл лекцій про націонал-большевизм — нову маску комуністичної верхівки в СССР. Він висвітлив історію та сучасні тенденції націонал-большевизму, що зливається з російським шовінізмом.

Леонід Плющ говорив про великодержавницькі шовіністичні тенденції в партії большевиків ще до революції 1917 року. Ленін домагався, щоб члени партії з народів, які входили до Російської імперії, були об'єднані у єдиній Російській соціял- демократичній робітничій партії /большевиків/, а не творили національних партій /української, грузинської й інших/. Далі Леонід Плющ подав ряд прикладів політики націонал-большевизму в совєтській державі, як от депортацію цілих народів, надмірне прославляння російського народу і „вітчизняної науки". Від сорокових років і дотепер триває переслідування євреїв (жидів), з'являються офіційні антисимітські публікації. В одній з лекцій Леонід Плющ зупинився на ролі офіційної російської церкви, яка свого часу славила Сталіна. Багато священиків співпрацює з КҐБ, влада вимагає, щоб вони писали доноси.

Учасники семінару дістали фотокопії опублікованих статтей і проповідей Патріярха Алексея, який 1949 року прославляв Сталіна на молебні з нагоди сімдесятиріччя Сталіна, а після смерти Сталіна писав, що його смерть переживає вся Російська Православна Церква. Леонід Плющ сказав, що хоч тепер у Совєтському Союзі помічається відродження релігії, багато віруючих людей не ходить до церкви, бо не довіряють священикам. Натомість ширяться релігійні секти, зростає рух євангелістів.

Цікавою була розповідь Леоніда Плюща про творчість сучасних російських підсовєтських письменників Всеволода Кочетова та Івана Шевцова, яких він назвав літературними представниками „комуно-фашизму" п'ятдесятих-сімдесятих років. Для обох письменників характерне зображення зла. Вони пишуть про підлість людей, про донощиків, забруднюють ідейних ворогів. Всеволод Кочетов — традиційний сталініст: „хто проти Сталіна — той ворог". Іван Шевцов — антисеміт. В своїх творах пише про те, що начебто євреї захопили в СССР музику, медицину, педагогіку. Єврейські лікарі убивали геніяльних російських учених.

Леонід Плющ у своїх лекціях також говорив про різновиди теорії і практики націонал-большевизму в офіційному житті СССР; про націонал-большевизм в еміґрації та в російській опозиції, про спільні теорії і джерела фашизму, нацизму і большевизму.

Леонід Плющ вважає, що фашизм, нацизм і совєтський модель соціялізму є різновидами тоталітаризму. Він підкреслив їх спільні риси та спільні тенденції еволюції і говорив про державний капіталізм в СССР, мілітарну і дезінформаційну структуру держави, бонапартизм, панівну партію особливого типу, табори примусової праці та трудові армії, створення мітів у пропаґанді.

Літературознавець Григорій Костюк у своїх лекціях висвітлив багатогранну літературну творчість письменника Володимира Винниченка і суспільно-політичний аспект його діяльности. Зокрема Григорій Костюк докладно говорив про проблемно-психологічні романи Володимира Винниченка і його драми, написані в роках 1910-17. В цей період Винниченко став провідним українським прозаїком і драматургом, його твори були перекладені на кілька західньо-европейських і російську мови. Він був першим українським письменником, що в своїх романах ставив психологічні проблеми, показував не іконописну, а живу людину, писав про українських і російських революціонерів, про політичних еміґрантів у Західній Европі. Ленін гостро критикував Винниченка за те, що в романі „Рівновага" (з життя політичної еміґрації) автор написав, як большевики і меншовики грають у карти і один з героїв, потребуючи гроші для дальшої гри, тут-же продавав твори Карла Маркса.

Григорій Костюк коротко нагадав біографію Володимира Винниченка, який з молодих років брав участь в українському революційному русі. Випущений під заклад після третього арешту в 1907 році, Винниченко нелеґально перейшов кордон до Австрії і до 1914 року жив закордоном, писав свої романи і п'єси. В 1914 році Винниченко разом з дружиною під чужим прізвищем повернувся до Росії і жив у Москві. Там написав популярний роман „Хочу", співпрацював у журналі „Украинская жизнь", який виходив у Москві російською мовою під редакцією Симона Петлюри.

В перші дні лютневої революції 1917 року Володимир Винниченко виїхав до Києва, де збиралися українські національні сили. У квітні 1917 року утворилась Українська Центральна Рада, головою якої став Михайло Грушевський, а першим заступником голови — Володимир Винниченко. Влітку 1917 року Винниченко став головою першого Українського Уряду — генерального секретаріяту.

В архіві Володимира Винниченка зберігається його щоденник, в якому є цікаві записи про події на Україні 1917-18 років. Незабаром Українська Вільна Академія Наук у З'єднаних Стейтах опублікує перший том щоденника.

Хоч закручений у вирі революції, Винниченко буквально на ходу писав літературні твори. Наприклад, п'єсу „Панна Мара" він написав у поїзді, коли влітку 1917 року їхав із Києва до Петроґраду на переговори з Тимчасовим урядом Росії. Події на Україні Винниченко відбив у драмі „Між двох сил", де показав конфлікт між большевиками і українськими силами.

Від 1919 року Володимир Винниченко перебував закордоном. Помер у Франції 1951 року.

В роках 1922-24 Володимир Винниченко написав науково-фантастичний роман „Соняшна машина", який був виданий на „Радянській Україні" і мав великий успіх у читачів. Пізніше твори Винниченка були на Україні заборонені і вилучені з бібліотек.

Володимир Винниченко лишив ряд неопублікованих творів. Кілька з них Українська Вільна Академія Наук уже видала.

Любов Дражевська

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

СУБОТА, 13-го ВЕРЕСНЯ 1980 р.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. Дж. Місячні збори Б-ва св. Ів. Хрестителя, 270 Відд., о год. 7-ій веч. в УНДомі. На порядку: звіти — фінансові, організаційні, збирання чл. вкладок та інші важні справи. Проситься чл. прибути, заплатити вкладки або посилати поштою на адресу фін. секр.— S. Ostrowsky, 29 Lexington Ave., Jersey City, N.J. 07304. Tel.: 432-2983.

НЕДІЛЯ, 14-го ВЕРЕСНЯ 1980 р.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Місячні збори С-ва Пресв. Богородиці 36-ий Відд., о год. 1:30 по пол., в кафетерії школи св. Йосафата при 940 Рідж Ровд Іст у Рочестері. Проситься всіх членок взяти участь у зборах та вирівняти належні вкладки. — Стелла Гошовська, Марія Ковальчук, Параска Демянів.